

När engelska ord får svensk böjning

Berättelse

Om du lyssnar på svenska en stund hör du snart en del ord som kommer från engelskan. Vi mejlar varandra, vi chattar i mobilen och vi streamar en serie på kvällen. Ett ord som svenskan har tagit in från ett annat språk kallas ett låneord, och engelska låneord är mycket vanliga i vardagssvenskan i dag.

Enligt Institutet för språk och folkminnen (Isof) anpassas engelska ord ofta till svenskan. Det gäller stavningen, böjningen och uttalet. Men det är inte alltid lätt, och det kan variera från ord till ord. En vanlig ändring i stavningen är att engelskans "i" blir ett "j" i svenskan. Då blir "mail" till "mejl", "timing" till "tajming" och "website" till "webbsajt".

När ett engelskt ord blir ett verb i svenskan får det oftast ändelsen -a. Sedan böjs det som ett vanligt verb i den största verbgruppen, alltså grupp 1: chatta, chattar, chattade, har chattat. På samma sätt böjer man mejla, dejta och streama. Ett substantiv får i stället ett svenskt genus, alltså en eller ett, och en svensk böjning. Man säger en sajt, sajten, flera sajter, och ett mejl, mejlet, flera mejl.

Hur vet man då vilken stavning som rekommenderas? I SAOL, Svenska Akademiens ordlista, kan man söka gratis på svenska.se. Där hittar man till exempel formerna "mejl" och "mejla", men däremot inte stavningarna "mail" och "maila". Samtidigt är det vanligt att flera former finns i bruk samtidigt, till exempel mejl, mail och e-post. Det betyder att det som rekommenderas och det som många faktiskt skriver inte alltid är samma sak. Stavningen kan också ändras över tid och se olika ut i olika upplagor av SAOL.

Engelska låneord är inte heller något nytt. Redan under industrialiseringen på 1800-talet kom många ord knutna till teknik, sport, politik och arbetsmarknad. Ord som "strejk" och "jobb" kom in då, och i dag känns de helt svenska. Isof har också en ordlista med engelska ord och svenska alternativ. Ibland finns det redan ett svenskt ord, som "frilans" för "freelance", och ibland en försvenskad form, som " dejt" för "date".

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
låneord	ett ord som svenskan har tagit in från ett annat språk
vardagssvenska	det vanliga språket man talar i vardagen
anpassa	ändra något så att det passar bättre
stavning	hur man skriver ett ord, bokstav för bokstav
böja	ändra ett ord, t.ex. chattar, chattade
ändelse	den del man lägger till i slutet av ett ord, t.ex. -a
genus	om ett substantiv tar "en" eller "ett"

ORD	FÖRKLARING
rekommendera	föreslå vad som är bäst att göra
i bruk	som används av människor
försvenskad	ändrad så att den passar in i svenskan
alternativ	ett annat val; ett ord man kan välja i stället

Läsförståelsefrågor

1. Vad säger texten att Isof menar om engelska ord i svenskan?
 1. De anpassas ofta till svenskan, men det är inte alltid lätt och kan variera.
 2. De får aldrig ändras.
 3. De byts alltid ut mot helt svenska ord.
2. Vilken vanlig ändring i stavningen tar texten upp?
 1. Engelskans "i" blir ett "j", t.ex. "mail" till "mejl".
 2. Alla ord får ett "k" på slutet.
 3. Ordet skrivs alltid med stor bokstav.
3. Vad händer oftast när ett engelskt ord blir ett verb i svenskan?
 1. Det får ändelsen -a och böjs som ett grupp 1-verb.
 2. Det kan inte böjas.
 3. Det får alltid ett -s.
4. Vad menas med att ett substantiv får ett svenskt genus?
 1. Att det får en stor bokstav.
 2. Att det tar "en" eller "ett", t.ex. en sajt och ett mejl.
 3. Att det inte kan stå i plural.
5. Vad kan man hitta i SAOL på svenska.se?
 1. Bara engelska ord.
 2. Rekommenderad svensk stavning, t.ex. mejl och mejla.
 3. Översättningar till alla språk i världen.
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Engelska låneord är något helt nytt i svenskan.
 2. Orden "strejk" och "jobb" kom in under 1800-talet.
 3. De flesta i Sverige använder fler engelska ord än svenska ord.
7. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Det kan finnas flera former av ett ord i bruk samtidigt, t.ex. mejl, mail och e-post.
 2. Det som SAOL rekommenderar är alltid det som alla skriver.
 3. Isof har en ordlista med engelska ord och svenska alternativ.
8. Texten säger att det som rekommenderas och det som många faktiskt skriver "inte alltid är samma sak". Förklara med egna ord vad det betyder.

Diskussionsfrågor

- Vilka engelska ord använder du när du talar ditt eget språk? Ändras de i stavning eller uttal?

- Texten säger att det inte alltid är lätt att veta hur ett låneord ska stavas eller böjas. Har du märkt något ord på svenska som känns svårt på det sättet?
- Vissa tycker att man borde använda färre engelska ord i svenskan, andra tycker att det är naturligt. Vilka åsikter har du hört, och hur kan man diskutera detta utan att döma?
- **Skriv (5 meningar):** Skriv om ett eller två låneord på ditt eget språk. Varifrån kommer de, och har de fått en ny stavning eller ett nytt uttal i ditt språk?